

DOKUMENTI O OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU DOBROVOLJNIH VATROGASACA

Pravilnikom o programu osposobljavanja i usavršavanja vatrogasnih kadrova (NN br. 61/94.) propisani su programi i način osposobljavanja i usavršavanja dobrovoljnih vatrogasaca.

Radi uskladjivanja djelovanja dobrovoljnih vatrogasnih organizacija u navedenom Pravilniku, te radi djelotvornijeg rada dobrovoljnih vatrogasnih organizacija, te drugih zainteresiranih organizacija, školskih ustanova i drugih pravilnika u osposobljavanju i usavršavanju dobrovoljnih vatrogasaca HVZ je priredila dokumente:

- Uputstvo o osposobljavanju i usavršavanju dobrovoljnih vatrogasaca,
- nastavne planove i programe i
- obrasce (upitnici, prijave, izvješća, zahtjevi i potvrde) za vođenje evidencija prilikom osposobljavanja i usavršavanja.

UPUTSTVO O OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU DOBROVOLJNIH VATROGASACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Na temelju Statuta Hrvatske vatrogasne zajednice a polazeći od odredbi Pravilnika i Programa rada u osposobljavanju i usavršavanju vatrogasnih kadrova Zapovjedništvo HVZ na sjednici održanoj 21. ožujka 1995. g. donijelo je

UPUTSTVO o osposobljavanju i usavršavanju dobrovoljnih vatarogasaca u Republici Hrvatskoj

I U v o d

1. Uputstvo o osposobljavanju i usavršavanju dobrovoljnih vatrogasaca odnosi se na članove koji u dobrovoljnom vatrogastvu obavljaju poslove i dužnosti koje im nisu profesionalno zanimanje. Radi izvršenja programa, postizanja kvalitete i unapređenja nastave prilikom osposobljavanja i usavršavanja, Uputstvom se utvrđuje organizacija nastave, pravo izvođenja nastave i vatrogasna oprema koju, ovisno o programu, moraju osigurati izvođači nastave.

2. Poslove u okviru vatrogasne djelatnosti mogu obavljati samo osobe stručno osposobljene za dobrovoljno vatrogasce i osobe zaposlene kao profesionalni vatrogasci (za koje je potrebna stručna sprema najmanje vatrogasnog tehničara). Stručna osposobljenost za obavljanje određenih poslova i dužnosti u dobrovoljnoj vatrogasnoj organizaciji stječe se temeljem ovog Uputstva.

II ZVANJA

3. Pod stručnim osposobljavanjem u smislu ovog Pravilnika podrazumijeva

se položen ispit za zvanje u dobrovoljnom vatrogastvu i staž proveden u dobrovoljnoj vatrogasnoj organizaciji. Za članove dobrovoljne vatrogasne organizacije utvrđuju se sljedeća zvanja:

- vatrogasac,
- vatrogasac I klase,
- vatrogasni dočasnik,
- vatrogasni dočasnik I klase,
- vatrogasni časnik,
- vatrogasni časnik I klase,
- viši vatrogasni časnik,
- viši vatrogasni časnik I klase,
- počasni viši vatrogasni časnik.

Za članove vatrogasne mladeži utvrđuje se naziv "pripadnik vatrogasne mladeži".

Vatrogasna mladež

4. Vatrogasna mladež se priprema za poslove i zadatke aktivnih članova vatrogasne organizacije:

- gašenje požara /s odgovarajućom opremom/,
- protupožarna preventiva,
- spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.

Posebno obavlja ove poslove:

- propagandna djelatnost u zaštiti od požara,
- dežurstva, izvidanja, obavještanja i sl.

Vatrogasac

5. U poslove i posebne zadatke vatrogasca spadaju:

- gašenje požara,
- spašavanje ljudi i imovine obuhvaćenih ili ugroženih požarom i drugim elementarnim nepogodama u mirno-

dopsko vrijeme, u izvanrednim prilikama i u ratnim uvjetima,

- otklanjanje posljedica požara, poplava, potresa, prometnih nesreća i drugih nepogoda,
- pružanje pomoći, spašavanje ili gašenje u izvanrednim prilikama i ratnim uvjetima,
- snabdijevanje stanovništva pitkom vodom i vodom za dekontaminaciju u ratnim uvjetima,
- protupožarna preventivna djelatnost

Vatrogasac I klase

6. U poslove i zadatke vatrogasca I klase spadaju isti poslovi kao kod vatrogasca. Da bi mogao uspješnije obavljati poslove svog djelovanja, treba ovladati dostignućima iz zaštite od požara i osposobiti se za vatrogasca I klase.

Vatrogasni dočasnik

7. Pored gašenja požara, spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom i drugim elementarnim nepogodama, kao i otklanjanja posljedica požara, poplava i drugih elementarnih nepogoda, u posebne zadatke vatrogasnog dočasnika spadaju još:

- rukovođenje vatrogasnim odjeljenjem u akcijama gašenja požara, spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom i drugim elementarnim nepogodama,
- praktičan rad s vatrogasnim odjeljenjem,
- kontrola ispravnosti osobne i skupne vatrogasne opreme.

Vatrogasni dočasnik I klase

8. U poslove vatrogasnog dočasnika I klase spadaju isti poslovi kao vatrogasnog dočasnika.

Da bi mogao uspješnije obavljati poslove svoga djelokruga, posebno na području protupožarne preventive, treba ovladati dostignućima iz zaštite od požara i osposobiti se za zvanje vatrogasnog dočasnika I klase.

Vatrogasni časnik

9. Poslovi i zadaci vatrogasnog časnika su:

- rukovođenje akcijama gašenja požara,
- rukovođenje tehničkim intervencijama,
- izvođenje obuke vatrogasaca i vatrogasne mladeži,

DOKUMENTI O OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU DOBROVOLJNIH VATROGASACA

- organiziranje poslova i kontrola provodjenja mjera iz zaštite od požara.

Vatrogasni časnik I. klase

10. U poslove i zadatke vatrogasnog časnika I klase spadaju isti poslovi kao kod vatrogasnog časnika.

Da bi mogao uspješnije obavljati poslove svog djelokruga, posebno na području protupožarne preventive, vatrogasne operative i stručnog osposobljavanja vatrogasaca i vatrogasne mladeži, mora ovladati dostignućima iz zaštite od požara i osposobiti se za zvanje vatrogasnog časnika I klase.

Viši vatrogasni časnik

11. Poslovi i zadaci višeg vatrogasnog časnika su:

- rukovodilac u vatrogasnoj postrojbii,
- rukovodilac kod velikih i složenih intervencija,
- organizator vatrogasne službe, protupožarne preventivne djelatnosti i drugih aktivnosti iz zaštite od požara,
- instruktor za obuku rukovodnih kadrova i predavača,

Viši vatrogasni časnik I klase

12. Poslovi i zadaci višeg vatrogasnog časnika I klase su:

- organizator općeg unapređenja djelatnosti vatrogasne organizacije,
- nosilac unapređenja stručne djelatnosti na području zaštite od požara i vatrogastva,
- suradnik u znanstveno-istraživačkoj djelatnosti na području zaštite od požara i vatrogastva,
- stručni suradnik kod izrada procjena ugroženosti i planova zaštite od požara.

III SPECIJALNOSTI

13. U dobrovoljnim vatrogasnim društvima djeluju sljedeće specijalnosti:

- strojar,
- bolničar,
- vezist,
- za djelovanje u radiološko-biološko-kemijskoj kontaminaciji,
- za aparate za zaštitu dišnih organa,
- ronilac s jednom zvijezdom,
- za radove na vodi,
- za spašavanje pri tehničkim intervencijama,
- za accidente s opasnim tvarima

IV NAČIN STJECANJA ZVANJA I SPECIJALNOSTI

14. Zvanja i specijalnosti iz poglavlja II i III ovog uputstva stječu se:

- (1) Osposobljavanjem (dobivaju se osnovna znanja za rad u struci), odnosno usavršavanjem (nadograđivanje određene specijalnosti za rad u struci) i polaganjem odgovarajućeg ispita i
- (2) na temelju redovne školske spreme, aktivnog rada u dobrovoljnom vatrogastvu i polaganja odgovarajućeg ispita.
- (3) Zvanje počasnog višeg vatrogasnog časnika priznaje se bez polaganja ispita pod uvjetima i na način određen ovim Uputstvom.

15. Stručno osposobljavanje i usavršavanje za stjecanje određenih zvanja i specijalnosti u dobrovoljnom vatrogastvu izvodi se prema nastavnom planu i programu, koji je sastavni dio ovog Uputstva.

16. Za osposobljavanje dobrovoljnih vatrogasaca utvrđeni su sljedeći programi:

- (1) Program osposobljavanja za vatrogasnu mladež,
- (2) Program osposobljavanja za zvanje vatrogasca,
- (3) Program polaganja ispita za zvanje vatrogasac I. klase,
- (4) Program osposobljavanja za zvanje vatrogasnog dočasnika,
- (5) Program polaganja ispita za zvanje vatrogasnog dočasnika I klase,
- (6) Program osposobljavanja za zvanje vatrogasnog časnika,
- (7) Program polaganja ispita za zvanje vatrogasnog časnika I. klase,
- (8) Program polaganja ispita za zvanje višeg vatrogasnog časnika
- (9) Program polaganja ispita za zvanje višeg vatrogasnog časnika I. klase.

17. Za usavršavanje specijalnosti dobrovoljnih vatrogasaca utvrđeni su sljedeći programi:

- (1) specijalnost - strojar,
- (2) specijalnost - bolničar,
- (3) specijalnost za aparate za zaštitu dišnih organa,
- (4) specijalnost - vezist,
- (5) specijalnost - ronilac s jednom zvijezdom,
- (6) specijalnost za radove na vodi,
- (7) specijalnost za spašavanje pri tehničkim intervencijama,

(8) specijalnost za accidente s opasnim tvarima,

(9) specijalnost za djelovanje u radiološko-biološko-kemijskoj kontaminaciji.

18.

- (1) Organizatori osposobljavanja su:
 - za pripadnost vatrogasnoj mladeži i za zvanje vatrogasac, vatrogasac I klase, vatrogasni dočasnik i vatrogasni dočasnik I. klase, vatrogasna zajednica općine, grada ili područja;
 - za zvanje vatrogasni časnik i vatrogasni časnik I klase, vatrogasna zajednica županije.

(2) Organizator osposobljavanja za zvanje višeg vatrogasnog časnika i višeg vatrogasnog časnika I klase je Hrvatska vatrogasna zajednica.

(3) Organizator usavršavanja specijalnosti je vatrogasna zajednica županije.

(4) Troškove osposobljavanja, odnosno usavršavanja specijalnosti snosi organizator.

19. Osposobljavanje i usavršavanje specijalnosti vrši se uz suglasnost vatrogasnih zajednica županija i Hrvatske vatrogasne zajednice.

20. Ministarstvo unutarnjih poslova obavlja nadzor nad organizacijom i provedbom osposobljavanja i usavršavanja specijalnosti.

21.

- (1) Kandidati za stjecanje zvanja i specijalnosti dužni su redovito pohađati nastavu i pripremna predavanja.
- (2) Polaznik koji izostane više od 20 posto sati, dužan je ponoviti cjelokupni program.

22. Nastavu na osposobljavanju i usavršavanju specijalnosti imaju pravo izvoditi predavači ovlašteni od organizatora, i to:

- a) osobe zvanja vatrogasnog tehničara - specijaliste, odnosno osobe koje imaju najmanje završen stručni dodiplomski studij do dvije godine odgovarajuće struke;
- b) osobe zvanja vatrogasnog časnika za osposobljavanje vatrogasne mladeži i vatrogasaca;
- c) osobe najmanje sa srednjom stručnom spremom za usavršavanje specijalnosti ronilac s jednom zvijezdom.

DOKUMENTI O OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU DOBROVOLJNIH VATROGASACA

23. U cilju unapredjenja nastave, nastavnik stručnih predmeta dužan je :

- stručno se osposobljavati;
- razvijati i unapređivati nastavu;
- primjenjivati nastavne metode i didaktičke principe,
- primjenjivati metodiku izvođenja nastave stručnih predmeta,
- provoditi utvrđene načine konzultacije i provjere zvanja.

24. Za obavljanje administrativno-tehničkih poslova koji su u vezi s organizacijom osposobljavanja i usavršavanja, imenuje se voditelj koji ima sljedeće zadatke:

- vodi matičnu knjigu polaznika sa svim podacima (ime i prezime, JMBG, datum, mjesto i država rođenja, naziv pravne osobe koja upućuje polaznika na osposobljavanje ili usavršavanje specijalnosti; broj uvjerenja i datum osposobljavanja ili usavršavanja specijalnosti),
- vodi evidenciju o nazočnosti kandidata, o nastavnim pomagalicama i brine se o redu i disciplini;
- brine se o osiguranju, upotrebi i ispravnosti nastavnih pomagala i sredstava, te prostora za izvođenje nastave.

Sve evidencije vode se na obrascima koji su sastavni dio ovog Uputstva.

25. Organizator osposobljavanja i usavršavanja specijalnosti dužan je obavijestiti višu vatrogasnu zajednicu i policijsku (sektor/odjel za zaštitu od požara i civilnu zaštitu) upravu o:

- raspisu osposobljavanja ili usavršavanja specijalnosti;
- danu početka nastave, obliku održavanja nastave i evidencijsku listu predavača (15 dana prije početka nastave);
- datumu održavanja ispita (10 dana prije održavanja ispita);
- rezultatima ispita (10 dana po završetku ispita)

26. Organizator osposobljavanja ili usavršavanja specijalnosti dužan je osigurati određene profile nastavnog kadra (npr. zdravstvene za specijalnost bolničar, građevinske ili arhitektonske za zaštitu od požara u graditeljstvu, kemijske i kemijsko-tehnološke za proces gorenja i gašenja, elektrotehničke za elektrotehničke mjere zaštite od požara, strojarske za vatrogasne sprave i opremu i tehničku službu u vatrogastvu, itd.) i ovisno o nastavnom programu osigurati:

- odgovarajuću prostoriju;
- odgovarajući poligon s objektom za vježbanje, najmanje visine 3 etaže;
- vatrogasna tehnička vozila s pripadajućom opremom i sredstvima;
- prijenosnu motornu vatrogasnu pumpu s opremom za gašenje požara;
- pjenagenerator;
- bacač vode i pjene;
- aparat za zaštitu organa za disanje;
- radiouređaje;
- zaštitnu i drugu osobnu opremu;
- ručne i prijevozne aparate za gašenje požara;
- uređaje i opremu za spašavanje, penjanje i rad na visini;
- čamac;
- opremu za rad na vodi;
- ronilačku opremu;
- sredstva za gašenje požara;
- sredstvo za projekciju obrazovnog filma;
- drugu opremu, tehniku i sredstva ovisno o vrsti osposobljavanja ili usavršavanja specijalnosti.

27. Nastava prilikom osposobljavanja i usavršavanja specijalnosti provodi se u skupovima od najviše 30 polaznika.

28. Ministarstvo unutarnjih poslova i vatrogasne zajednice dužne su voditi kontrolu nad kvalitetom izvođenja nastave.

29.

- (1) Prije ispita kandidati za zvanje vatrogasac I klase moraju odslušati 4 sata pripremnih predavanja iz predmeta vatrogasne sprave i oprema i vatrogasne vježbe iz programa za stjecanje zvanja vatrogasac.
- (2) Prije ispita kandidati za zvanje vatrogasnog dočasnika I klase moraju odslušati 6 sati pripremnih predavanja iz predmeta protupožarna preventiva, vatrogasne sprave i oprema i vatrogasna taktika iz programa za stjecanje zvanja dočasnika.
- (3) Prije ispita kandidati za zvanje vatrogasnog časnika I klase moraju odslušati 8 sati pripremnih predavanja iz predmeta protupožarna preventiva, vatrogasne sprave i oprema i vatrogasna taktika prema programu za stjecanje zvanja vatrogasnog časnika.
- (4) Kandidati za ostala zvanja i specijalnosti moraju odslušati nastavu, čiji je teorijski i vježbovni dio utvrđen ovim Pravilnikom.

VI Ispiti

30. Ispiti za stjecanje zvanja i specijalnosti u dobrovoljnom vatrogastvu polažu se na osnovu propisanih programa osposobljavanja i usavršavanja. Pravo na polaganje ispita imaju:

(1) za pripadnika vatrogasne mladeži. Mladež koja je navršila 12 godina starosti i imaju najmanje 1 godinu djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu;

(2) zvanje vatrogasac: punoljetni članovi koji imaju najmanje 6 mjeseci djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu;

(3) zvanje vatrogasac I klase: članovi koji imaju najmanje 1 godinu djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu u zvanju vatrogasca;

(4) za zvanje vatrogasni dočasnik: članovi koji imaju najmanje 1 godinu djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu u zvanju vatrogasca I klase;

(5) za zvanje vatrogasni dočasnik I klase: članovi koji imaju najmanje 2 godine djelatnog staža u zvanju vatrogasnog dočasnika;

(6) za zvanje vatrogasni časnik: članovi sa najmanje srednjom stručnom spremom koji imaju najmanje 2 godine djelatnog staža u zvanju vatrogasnog dočasnika I klase;

(7) za zvanje vatrogasni časnik I klase: članovi koji imaju najmanje 2 godine djelatnog staža u zvanju vatrogasnog časnika;

(8) za zvanje viši vatrogasni časnik: članovi sa najmanje stručnim diplomskim studijem koji imaju najmanje 4 godine djelatnog staža u zvanju vatrogasnog časnika I klase;

(9) za zvanje viši vatrogasni časnik I klase: članovi koji imaju najmanje 4 godine djelatnog staža u zvanju višeg vatrogasnog časnika;

(10) za specijalnosti nosioci svih zvanja ukoliko imaju adekvatno zanimanje,

(11) za specijalnost strojar članovi ako dodatno imaju vozačku dozvolu B i C kategorije.

31. Pravo na polaganje ispita za zvanje vatrogasnog časnika bez prethodno položenih ispita imaju osobe koje imaju završen sveučilišni dodiplomski studij, stručni dodiplomski studij ili poslijediplomski studij i dvije godine djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu.

DOKUMENTI O OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU DOBROVOLJNIH VATROGASACA

- vatrogasac - u zvanje vatrogasac,
- vatrogasac I klase u zvanje vatrogasac I klase,
- mladi vatrogasni oficir - u vatrogasni dočasnik,
- mladi vatrogasni oficir I klase - u vatrogasni dočasnik I klase,
- vatrogasni oficir - u vatrogasni časnik,
- vatrogasni oficir I klase - u vatrogasni časnik I klase,
- viši vatrogasni oficir - u viši vatrogasni časnik,
- viši vatrogasni oficir I klase - u viši vatrogasni časnik I klase,
- počasni viši vatrogasni oficir - u počasni viši vatrogasni časnik.

43. Bez obaveza na polaganje ispita za pojedina zvanja u dobrovoljnim vatrogasnim društvima su:

1. za vatrogasnog časnika: osobe koje imaju zvanje vatrogasnog tehničara i najmanje 1 godinu djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu,
2. za vatrogasnog časnika I klase: osobe koje imaju zvanje vatrogasnog tehničara - specijaliste i najmanje 1 godinu djelatnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu,
3. za višeg vatrogasnog časnika: osobe koje imaju zvanje inženjera zaštite od požara i najmanje 2 godine aktivnog staža u dobrovoljnom vatrogasnom društvu,
4. Počasni viši vatrogasni časnik: osobama koje su značajno pridonijele

unapredjenju vatrogastva i zaštiti od požara ili koje su se dugogodišnjim radom istakle na organizacijskim i administrativnim dužnostima na području općine, grada i županije, ali pod uvjetom da imaju najmanje 5 godina aktivnog staža u dobrovoljnim vatrogasnim društvima. Zvanje počasnog višeg vatrogasnog časnika dodijelit će se osobama na prijedlog upravnog odbora vatrogasne zajednice županije. Svake godine može se priznati na 500 aktivnih članova jedan počasni viši vatrogasni časnik na području svake županije.

Prijedlog za priznavanje zvanja počasnog višeg vatrogasnog časnika daje se u pismenom obliku na posebnom obrascu Hrvatske vatrogasne zajednice. Odluku o dodjeljivanju zvanja počasnog višeg vatrogasnog časnika donosi Predsjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice i izdaje odgovarajuću diplomu.

44.

Vatrogasne zajednice, odnosno organizatori osposobljavanja ili usavršavanja, mogu zbog neaktivnosti nekom članu na određeno vrijeme odbiti da se uključi u osposobljavanje ili usavršavanje.

Nadležna vatrogasna zajednica izdaje pismeni dokument o odgodi osposobljavanja ili usavršavanja.

45. Vatrogasna zajednica županije, odnosno Hrvatska vatrogasna zajednica

verificirat će sva osposobljavanja i usavršavanja specijalnosti i odobrit će polaganje ispita samo ako su nastavu izvodili nastavnici s ovlaštenjem, te ako je nastava izvodjena u sredinama koje su zadovoljile minimum organizacije, nastavnog kadra, smještaja, tehničke opreme i ako je ostvaren nastavni plan i program.

46. Evidenciju prema članku ovog Uputstva o stečenim zvanjima putem ispita ili priznavanjem zvanja članovima dobrovoljnih vatrogasnih društava vodi nadležna vatrogasna zajednica.

47. Ovo Uputstvo se primjenjuje i na školske ustanove i pravne osobe, koje pribave ovlaštenje Ministarstva unutarnjih poslova za obavljanje osposobljavanja i usavršavanja.

48. Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje vrijediti "Pravilnik o stručnom osposobljavanju i postizanju činova u dobrovoljnom vatrogastvu u SRH" od 1987. godine.

49. Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.

Zapovjednik Zapovjedništva
Vinko Pošta